

32-боб. Транспорт воситасига товарларни божхона пломбалари ва муҳрлари остида ташишга рухсат бериш тўғрисидаги гувоҳнома

227-модда. Товарлар божхона пломбалари ва муҳрлари остида ташилаётган транспорт воситаларининг жиҳозланишига доир талаблар

Божхона пломбалари ва муҳрлари остида товарларни ташиш учун транспорт воситалари қуйидаги талабларга риоя этилган ҳолда конструкцияланган ва жиҳозланган бўлиши керак:

божхона пломбалари ва муҳрларини бевосита транспорт воситасига оддий ва ишончли усулда қўйиш мумкинлиги;

ташилаётган товарни транспорт воситасининг пломбаланган қисмидан кўзга ташланадиган излар қолдирмасдан чиқариб олиш ёки унга бошқа товарни жойлаш ёхуд божхона тамғаларига ёки муҳрларига шикаст етказиш имконияти йўқлиги;

транспорт воситаси ва унинг юк бўлмалари уларнинг ишлаб чиқарувчи томонидан белгиланган конструкциясига доир техник талабларга мувофиқ бўлиши керак ва уларда ташилаётган товарларни яшириш учун мўлжалланган хуфия жойлар мавжуд бўлмаслиги керак;

транспорт воситасининг товарлар туриши мумкин бўлган юк бўлмаларининг тузилиши божхона кўздан

кечируви учун эркин кириб чиқишни таъминлаши керак.

Транспорт воситасининг ушбу модданинг биринчи қисмида кўрсатилган талабларга мувофиқлиги транспорт воситасига товарларни божхона пломбалари ва муҳрлари остида ташишга рухсат бериш тўғрисидаги гувоҳномани (бундан буён матнда гувоҳнома деб юритилади) олиш йўли билан олдиндан тасдиқланиши мумкин.

Божхона органлари транспорт воситасига товарларни божхона пломбалари ва муҳрлари остида ташиш учун олдиндан рухсат олинишини талаб қилмайди, бундан қуйидаги ҳоллар мустасно, агар:

товарларни ташиш божхона ташувчиси томонидан амалга оширилаётган бўлса;

рухсат олиниши Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаларида назарда тутилган бўлса.

Гувоҳнома божхона органи томонидан юридик ва жисмоний шахсларнинг аризалари асосида берилади ҳамда юк ташувчи автотранспорт воситалари, тиркамалар ва ярим тиркамалар учун товарларни божхона пломбалари ва муҳрлари остида ташишни амалга ошириш учун рухсат ҳисобланади.

Гувоҳнома:

аризачи юк ташувчи автотранспорт воситаларини, тиркамаларни ва ярим тиркамаларни ишлатувчи юридик ёки жисмоний шахс бўлганда — якка тартибда;

аризачи айнаи бир турдаги конструкцияга эга бўлган юк ташувчи автотранспорт воситаларини, тиркамаларни ва ярим тиркамаларни серияли ишлаб чиқарувчи завод бўлганда — конструкциянинг тури бўйича (юк ташувчи автотранспорт воситаларининг, тиркамаларнинг ва ярим тиркамаларнинг серияси) берилиши мумкин.

Гувоҳноманинг амал қилиш муддати икки йилни ташкил этади.

228-модда. Гувоҳнома олиш учун талаблар ва шартлар

Гувоҳнома олиш учун транспорт воситаси ушбу Кодекс 227-моддасининг биринчи қисми талабларига ва ХЙТ дафтарчасини қўллаган ҳолда юкларни халқаро ташиш тўғрисидаги божхона конвенциясида (Женева, 1975 йил 14 ноябрь) назарда тутилган шартларга мувофиқ бўлиши керак.

229-модда. Гувоҳнома олиш учун зарур бўладиган ҳужжатлар

Якка тартибда гувоҳнома олиш учун аризачи қайси божхона органининг фаолият кўрсатиш зонасида юридик шахс рўйхатдан ўтган ёхуд жисмоний шахс доимий яшаётган бўлса, ўша божхона органига қуйидаги ҳужжатларни тақдим этади:

гувоҳнома олиш учун Ўзбекистон Республикаси Давлат божхона қўмитаси томонидан белгиланадиган шакл бўйича аризани;

транспорт воситасига нисбатан мулк ҳуқуқини ёки ундан фойдаланиш ҳуқуқини тасдиқловчи ҳужжатнинг кўчирма нусхасини;

ХЙТ дафтарчасини қўллаган ҳолда юкларни халқаро ташиш тўғрисидаги божхона [КОНВЕНЦИЯСИ](#) (Женева, 1975 йил 14 ноябрь) билан белгиланган шакл бўйича гувоҳнома бланкасини;

автотранспорт воситасининг олдидан, орқадан, чапдан, ўнгдан кўриниши, шунингдек пломбалар ва муҳрлар қўйиладиган жойнинг тасвири мавжуд бўлган, аризачи томонидан тасдиқланган рангли фотосуратларни. Битта фотосуратда битта транспорт воситасининг кўпи билан икки томонини бир вақтнинг ўзида тасвирлашга йўл қўйилади.

Конструкциянинг тури бўйича гувоҳнома олиш учун аризачи қайси божхона органининг фаолият кўрсатиш зонасида автотранспорт воситалари ишлаб чиқариладиган бўлса, ўша божхона органига қуйидаги ҳужжатларни тақдим этади:

гувоҳнома олиш учун Ўзбекистон Республикаси Давлат божхона қўмитаси томонидан белгиланадиган шакл бўйича аризани;

транспорт воситаси конструкциясининг чизмаларини ва батафсил тавсифини;

ХЙТ дафтарчасини кўллаган ҳолда юкларни халқаро ташиш тўғрисидаги божхона [конвенцияси](#) (Женева, 1975 йил 14 ноябрь) билан белгиланган шаклдаги гувоҳнома бланкасини;

автотранспорт воситасининг олдидан, орқадан, чапдан, ўнгдан кўриниши, шунингдек пломбалар ва муҳрлар қўйиладиган жойнинг тасвири мавжуд бўлган, аризачи томонидан тасдиқланган рангли фотосуратларни. Битта фотосуратда битта автотранспорт воситасининг кўпи билан икки томонини бир вақтнинг ўзида тасвирлашга йўл қўйилади.

Гувоҳнома бериш тўғрисидаги аризада аризачининг электрон манзили кўрсатилиши мумкин. Гувоҳнома бериш тўғрисидаги аризада аризачининг электрон манзили кўрсатилганлиги унинг ўз аризаси бўйича қабул қилинган қарор тўғрисидаги хабарни ахборот тизими орқали электрон шаклда олишга бўлган розилигидир.

Аризачидан ушбу моддада кўрсатилмаган бошқа ҳужжатлар тақдим этилишини талаб қилишга йўл қўйилмайди.

Ҳужжатлардаги маълумотларнинг тўғрилиги учун аризачи жавобгар бўлади.

230-модда. Аризани кўриб чиқиш ва гувоҳнома бериш тўғрисида ёки уни беришни рад этиш ҳақида қарор қабул қилиш

Гувоҳнома бериш тўғрисида ёки уни беришни рад этиш ҳақида қарор қабул қилиш учун божхона органи:

гувоҳнома якка тартибда берилаётганда — такдим қилинган транспорт воситасининг ушбу Кодекснинг [228-моддасида](#) назарда тутилган гувоҳнома бериш талаблари ва шартларига мувофиқлигини текширишни амалга оширади;

гувоҳнома конструкциянинг тури бўйича берилаётганда — конструкциянинг маълум қилинган тури бўйича тайёрланган бир ёки бир нечта транспорт воситасининг ушбу Кодекснинг [228-моддасида](#) назарда тутилган гувоҳнома бериш талаблари ва шартларига мувофиқлигини текширишни амалга оширади.

Божхона органи томонидан гувоҳнома бериш тўғрисидаги аризани кўриб чиқиш ҳамда гувоҳнома бериш тўғрисида ёки уни беришни рад этиш ҳақида қарор қабул қилиш муддатлари ариза қабул қилинган санадан эътиборан қуйидаги муддатлардан ошмаслиги керак:

гувоҳнома якка тартибда берилганда — ўн иш кунидан;

гувоҳнома конструкциянинг тури бўйича берилганда — йигирма иш кунидан.

Гувоҳнома бериш тўғрисидаги аризани кўриб чиққанлик ва гувоҳнома берганлик учун божхона йиғимлари ундирилмайди.

Божхона органи тегишли қарор қабул қилинган санадан эътиборан бир иш кунидан кечиктирмай аризачига гувоҳнома бериши (юбориши) ёки гувоҳнома бериш рад этилганлиги ҳақида уни ёзма шаклда, шу жумладан ахборот тизими орқали электрон шаклда хабардор қилиши шарт.

Гувоҳнома аризачига Ўзбекистон Республикаси Давлат божхона қўмитаси томонидан белгиланадиган шаклда берилади.

Гувоҳнома беришни рад этиш учун қуйидагилар асос бўлади:

гувоҳнома бериш учун зарур бўлган ҳужжатларнинг аризачи томонидан тўлиқ ҳажмда тақдим этилмаганлиги;

автотранспорт воситасининг ушбу Кодекс [227-моддасида](#) белгиланган талаблар ва шартларга номувофиқлиги;

аризачи томонидан тақдим этилган ҳужжатларда нотўғри ёки бузиб кўрсатилган маълумотларнинг мавжудлиги.

Гувоҳнома беришни бошқа асосларга кўра, шу жумладан мақсадга мувофиқ эмас деган ваз билан рад этишга йўл қўйилмайди.

Гувоҳнома бериш рад этилганлиги ҳақида қарор қабул қилинган тақдирда рад этиш тўғрисидаги хабарда рад этиш сабаблари ва қонун ҳужжатларининг нормалари кўрсатилиши лозим.

Аризачи рад этиш сабабларини бартараф қилишга ва ҳужжатларни такроран кўриб чиқиш учун тақдим этишга ҳақли бўлган муддат гувоҳнома бериш рад этилганлиги ҳақидаги хабар олинган санадан эътиборан ўн иш кунини ташкил этади.

Гувоҳнома беришни рад этиш учун асос бўлган сабаблар аризачи томонидан бартараф қилинган тақдирда аризани такроран кўриб чиқиш ва (ёки) автотранспорт воситасини текшириш, гувоҳнома бериш ёки уни беришни рад этиш ариза қабул қилинган кундан эътиборан уч иш кунидан ошмайдиган муддатда божхона органи томонидан амалга оширилади. Хабарда кўрсатилган муддат тугаганидан кейин берилган ариза янгитдан берилган деб ҳисобланади ва умумий асосларда кўриб чиқилади.

Гувоҳнома бериш тўғрисидаги ариза такроран кўриб чиқиладиганда гувоҳнома беришни рад этиш тўғрисидаги хабарда илгари кўрсатилмаган асосларга кўра гувоҳнома беришни рад этишга йўл қўйилмайди.

Аризачи божхона органининг гувоҳнома беришни рад этиш тўғрисидаги қарори, шунингдек божхона органи мансабдор шахсининг ҳаракати (ҳаракатсизлиги) устидан белгиланган тартибда шикоят қилиш ҳуқуқига эга.

231-модда. Гувоҳноманинг амал қилишини тугатиш

Гувоҳноманинг амал қилиши қуйидаги ҳолларда тугатилади:

аризачи гувоҳноманинг амал қилишини тугатиш тўғрисида ариза билан мурожаат қилганда;

автотранспорт воситаси товарларни божхона пломбалари ва муҳрлари остида ташиш учун яроқсиз ҳолга келганда;

гувоҳнома бериш тўғрисидаги божхона органининг қарори ноқонунийлиги аниқланганда;

автотранспорт воситаларининг миллий давлат рўйхатидан ўтказиш рақамлари алмашганда;

гувоҳноманинг амал қилиш муддати тугаганда.

Ушбу модда биринчи қисмининг учинчи, бешинчи ва олтинчи хатбошиларида кўрсатилган ҳолатлар юзага келиши билан гувоҳноманинг амал қилиши тугатилган деб ҳисобланади.

Гувоҳноманинг амал қилиши ушбу модда биринчи қисмининг иккинчи хатбошисида кўрсатилган ҳолларда божхона органи томонидан, ушбу модда биринчи қисмининг тўртинчи хатбошисида назарда тутилган ҳолларда эса суд томонидан тугатилади.

Гувоҳноманинг амал қилишини тугатиш тўғрисидаги суд қарори аризачига ва божхона органига

қонун ҳужжатларида белгиланган муддатларда етказилади.

Гувоҳноманинг амал қилишини тугатиш тўғрисидаги божхона органининг қарори қарор қабул қилинган кундан эътиборан бир иш кунидан кечиктирмай аризачига гувоҳноманинг амал қилишини тугатиш сабаблари, шунингдек қонун ҳужжатларининг аниқ нормалари кўрсатилган ҳолда ёзма шаклда етказилади.

Гувоҳноманинг амал қилиши тугатилган тақдирда у божхона органига қайтарилиши ва йўқ қилиниши лозим.

232-модда. Гувоҳномани бекор қилиш

Гувоҳнома қуйидагилар асосида бекор қилинади:

аризачининг гувоҳномани бекор қилиш тўғрисидаги аризаси;

транспорт воситасининг конструкцияси ўзгартирилганлиги факти — гувоҳнома конструкциянинг тури бўйича берилганда;

гувоҳнома қалбаки ҳужжатлардан фойдаланган ҳолда олинганлиги факти аниқланганда.

Гувоҳнома ушбу модда биринчи қисмининг иккинчи ва учинчи хатбошиларида кўрсатилган ҳолларда божхона органи томонидан, ушбу модда

биринчи қисмининг тўртинчи хатбошисида назарда тутилган ҳолларда эса суд томонидан бекор қилинади.

Гувоҳнома бекор қилинган тақдирда у божхона органига қайтарилиши ва йўқ қилиниши лозим.

Гувоҳномани бекор қилиш тўғрисидаги суд қарори аризачига ва божхона органига қонун ҳужжатларида белгиланган муддатларда етказилади.

Гувоҳномани бекор қилиш тўғрисидаги божхона органининг қарори аризачига қарор қабул қилинган кундан эътиборан бир иш кунидан кечиктирмай етказилади.

233-модда. Гувоҳномани қайта расмийлаштириш, гувоҳноманинг амал қилиш муддатини узайтириш ва унинг дубликатини бериш

Гувоҳнома қайта расмийлаштирилмайди.

Гувоҳноманинг амал қилиш муддати тугагач гувоҳноманинг амал қилиши аризачининг аризасига кўра узайтирилиши мумкин. Гувоҳноманинг амал қилиш муддатини узайтириш тўғрисидаги ариза божхона органига гувоҳноманинг амал қилиш муддати тугагунига қадар берилиши лозим. Гувоҳноманинг амал қилиш муддатини узайтириш гувоҳнома бериш учун белгиланган тартибда амалга оширилади.

Гувоҳноманинг амал қилиш муддатини узайтирганлик учун божхона йиғими ундирилмайди.

Гувоҳнома йўқотилган ёки унга шикаст етказилган тақдирда дубликат берилмайди. Бунда аризачининг аризасига кўра умумий асосларда янги гувоҳнома берилади.

234-модда. Гувоҳномага қайдлар киритиш тартиб-таомили

Агар халқаро юк ташишни амалга ошираётган, бунга рухсат этилган автотранспорт воситасида жиддий носозликлар аниқланса, божхона органлари автотранспорт воситасининг ҳаракатланишини давом эттиришни тақиқлаб қўйиши ёхуд назорат бўйича зарур чоралар кўриб, автотранспорт воситасининг юришда давом эттиришига рухсат бериши мумкин.

Рухсат этилган автотранспорт воситаси мумкин қадар қисқа вақтда ва ундан юкларни божхона пломбалари ва муҳрлари остида ташиш учун қайта фойдаланилгунига қадар қониқарли ҳолатга келтирилиши керак.

Автотранспорт воситаси таъмирлаш натижасида ташишга рухсат этиш шартларига мос келадиган ҳолатга келтирилганидан сўнг у гувоҳноманинг амал қилишини тиклайдиган божхона органига тақдим этилиши керак.

Жиддий носозликлар аниқланган автотранспорт воситасидан ушбу модданинг учинчи қисмида белгиланганидек, тегишли таъмирлаш ўтказилмагунига

қадар юкларни божхона пломбалари ва муҳрлари остида ташиш учун яна фойдаланилиши мумкин эмас.

Гувоҳномага киритилган ҳар бир қайд унинг киритилиш санаси қўйилган ҳолда, ушбу қайдни киритган божхона органи мансабдор шахсининг имзоси ва шахсий муҳри билан тасдиқланиши керак.

Агар автотранспорт воситасида божхона органларининг фикрича жиддий хусусиятга эга бўлмаган ва божхона тўғрисидаги қонун ҳужжатлари бузилишига имкон яратмайдиган носозликлар бўлса, бу транспорт воситасидан кейинчалик юкларни ташиш учун фойдаланишга рухсат этилиши мумкин. Гувоҳноманинг эгаси бўлган аризачи мазкур носозликлар тўғрисида хабардор қилинади ва у ўзининг автотранспорт воситасини тегишли тарзда таъмирлаши керак.